

19. 10. 2001

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Podmíněné upuštění od potrestání s dohledem

Poměrně novým institutem v našem trestním právu je podmíněné upuštění od potrestání s dohledem, jehož úpravu nalezneme v ustanovení § 26 trestního zákona. Tento institut byl vložen do zákona jeho novelou č. 253/1997. Zákonodárce touto úpravou vyplnil jakousi pomyslnou mezeru mezi podmíněným upuštěním od potrestání a podmíněným trestem odnětí svobody. Objevila se zde tedy nová možnost, jak splnit účel trestu bez toho, aby byl nějaký trest pachateli, jež byl uznán vinným, uložen.

Poměrně novým institutem v našem trestním právu je podmíněné upuštění od potrestání s dohledem, jehož úpravu nalezneme v ustanovení § 26 trestního zákona. Tento institut byl vložen do zákona jeho novelou č. 253/1997. Zákonodárce touto úpravou vyplnil jakousi pomyslnou mezeru mezi podmíněným upuštěním od potrestání a podmíněným trestem odnětí svobody. Objevila se zde tedy nová možnost, jak splnit účel trestu bez toho, aby byl nějaký trest pachateli, jež byl uznán vinným, uložen.

Podmíněné upuštění od potrestání s dohledem tedy vychází ze stejného principu jako podmíněné upuštění od potrestání, a sice, že v některých případech je k nápravě pachatele dostačující ta skutečnost, že byl pachatel stíhán za spáchání trestného činu, uznán vinným a že mu hrozilo uložení trestu a jeho výkonu. Úprava tohoto institutu tak silně akcentuje jeho výchovný aspekt.

Soud může podmíněně upustit od potrestání, považuje-li za potřebné po stanovenou dobu sledovat chování pachatele, a to za stejných podmínek, které jsou stanoveny pro podmíněné upuštění od potrestání. Lze tedy upustit od potrestání pachatele, který spáchal trestný čin menší nebezpečnosti pro společnost, jeho spáchání lituje a projevuje účinnou snahu po nápravě, a to jestliže vzhledem k povaze spáchaného činu a k dosavadnímu životu pachatele lze důvodně očekávat, že již projednání věci před soudem postačí k jeho nápravě. S účinností od 1.1.2002 je vypuštěn odstavec, který předpokládá možnost upuštění od potrestání i v případě, že soud přijme záruku za nápravu pachatele a má za to, že vzhledem k výchovnému vlivu toho, kdo záruku nabídl, povaze spáchaného činu a osobě pachatele se uložení trestu nejeví nutným.

Z daného ustanovení vyplývá, že možnost upuštění od potrestání je podmíněna splněním několika požadavků. Zákon přesně nevymezuje, co lze považovat za trestný čin menší nebezpečnosti pro společnost. Při hodnocení této podmínky je tak nutné vycházet z každého jednotlivého případu při zohlednění zákonných kritérií stanovených pro hodnocení nebezpečnosti trestného činu. Svou lítost a snahu po nápravě ohledně spáchaného trestného činu pachatel většinou demonstruje nějakým aktivním jednáním, přičemž hlavním předpokladem je, aby se pachatel k trestnému činu doznal.

Možnost soudu upustit od potrestání je stanovena i tehdy, jestliže pachatel spáchal trestný čin ve stavu zmenšené přičetnosti a soud má za to, že ochranné léčení, které zároveň ukládá, zajistí nápravu pachatele a ochranu společnosti lépe než trest. To však neplatí pro případ, jestliže si pachatel stav zmenšené přičetnosti přivodil, byť i z nedbalosti, vlivem návykové látky. Upuštění od potrestání s dohledem se od upuštění od potrestání liší tím, že soud je povinen stanovit zkušební dobu až na jeden rok a dále vysloví nad pachatelem dohled

Pachateli může soud uložit také přiměřená omezení a přiměřené povinnosti směřující k tomu, aby vedl řádný život; zpravidla mu má též uložit, aby podle svých sil nahradil škodu, kterou trestným činem způsobil. O uložení trestu rozhodne soud teprve tehdy, jestliže pachatel nevedl ve zkušební lhůtě řádný život a nevyhověl uloženým podmínkám. Jestliže pachatel vyhověl podmínkám a vedl řádný život, soud vysloví, že se osvědčil. Na takového pachatele se pak hledí, jako kdyby nebyl odsouzen.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)
- [Novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob](#)